

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 613/2020-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditsa (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED],
zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Almáši Gabriel, spol. s r. o., Šumavská 3, Bratislava, IČO 36 856 592, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Gabriel Almáši, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 163/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 163/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 163/2019 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie každému v sume **200 eur**, ktoré im **j e** Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** sťažovateľom nahradiť trovy konania v sume **662,69 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. októbra 2020 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 163/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 C 32/2013, ktorého predmetom je zaplatenie sumy 1 260 000 eur, majú sťažovatelia postavenie žalovaných. Uznesením okresného súdu č. k. 4 C 32/2013-1244 zo 7. mája 2019 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) bolo konanie zastavené a sťažovateľom bol priznaný nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Proti uzneseniu okresného súdu žalobca podal odvolanie a po úkonoch súvisiacich s podaním odvolania bol 11. júla 2019 súdny spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

3. Dňa 19. júla 2020 krajskému súdu bola doručená sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na prietahy v napadnutom konaní krajského súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podaním č. k. 1 Spr 227/2020 z 5. augusta 2020 podpredseda krajského súdu sťažnosť vyhodnotil ako dôvodnú v časti týkajúcej sa nečinnosti krajského súdu v napadnutom konaní. Podpredseda krajského súdu tiež uviedol, že vec nie je rozhodnutá najmä z dôvodu aktuálneho množstva spisov v súdnom oddelení, pričom niektoré nové veci je potrebné vybaviť prednostne. Z tohto dôvodu nie je možné veci vybavovať v primeranej lehote aj napriek dôslednému plneniu si pracovných povinností. Zároveň podpredseda krajského súdu oznámil sťažovateľke [REDAKOVANÉ], že napadnuté konanie bude sledovať z hľadiska bezprietahovosti a plynulosti až do rozhodnutia o predmetnom odvolaní.

4. Ku dňu doručenia ústavnej sťažnosti krajský súd nerozhodol o odvolaní žalobcu, čím naďalej dochádza k porušovaniu v bode 1 uvedených práv sťažovateľov.

II.

Postup ústavného súdu a vyjadrenie krajského súdu

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 613/2020-13 z 25. novembra 2020 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

6. Na základe výzvy ústavného súdu sa k priebehu napadnutého konania vyjadril predseda krajského súdu podaním č. k. 1 SprV 651/2020 z 15. decembra 2020, v ktorom uviedol, že v tejto veci je sudkyňou spravodajkyňou JUDr. Darina Kriváňová, ktorá k 30. novembru 2020 má 189 nevybavených vecí z celkovo 518 nevybavených vecí v senáte 14Co. Predseda krajského súdu konštatoval, že sudkyňa spravodajkyňa vybavuje veci v senáte 14Co podľa ich nápadu, a preto prietahy v napadnutom konaní možno považovať za dôvody výlučne objektívnej povahy z dôvodu

vysokého stavu nevybavených vecí v senáte 14Co už v čase, keď bola sudkyňa spravodajkyňa pridelená do senátu 14Co (od 1. marca 2019). Podľa predsedu krajského súdu z objektívnych dôvodov nemohla byť vec skončená, pričom nejde ani o konanie vyžadujúce si osobitne rýchly prístup k jeho skončeniu, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov považuje po vecnej stránke za nedôvodnú.

7. Právny zástupca sťažovateľov nereagoval na vyjadrenie predsedu krajského súdu.

8. Podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv uvedených v bode 1.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

12. Základnou povinnosťou všeobecného súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty účastníkov konania. Táto povinnosť všeobecného súdu vyplýva z čl. 17 základných princípov zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské

práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

14. Pokiaľ ide o kritérium právnej a skutkovej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom odvolacieho konania je posúdenie vecnej správnosti uznesenia okresného súdu o zastavení konania, čo je štandardná vec, nijako sa nevymykajúca bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Z tohto dôvodu ústavný súd nepovažuje vec za právne ani skutkovo zložitú. Napokon skutočnosť, že by vec sťažovateľov bola skutkovo alebo právne zložitá, netvrdil ani predseda krajského súdu.

15. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení nenamietal správanie sťažovateľov, ktoré by malo za následok predĺženie napadnutého konania krajského súdu. Sťažovateľka [REDAKOVANÉ] sa aktívne zaujíma o priebeh konania a podala predsedovi krajského súdu sťažnosť na prietahy, ktorá bola vyhodnotená ako dôvodná. Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by signalizovali nedostatočnú aktivitu či súčinnosť zo strany sťažovateľov v napadnutom konaní krajského súdu.

16. Tretím hodnotiacim kritériom je postup samotného krajského súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedených práv, ústavný súd zistil, že to tak je, pretože o odvolaní žalobcu nebolo rozhodnuté napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04). Odvolacie konanie na krajskom súde trvá už takmer 20 mesiacov. Ústavný súd sa stotožňuje s tvrdením krajského súdu, že nejde o konanie, ktoré si vyžaduje osobitne rýchly prístup k jeho skončeniu. Zároveň rešpektuje, že senát odvolacieho súdu rozhoduje veci v zásade podľa poradia, v akom mu napadli. Na druhej strane však poznamenáva, že predmetom odvolacieho konania je procesné rozhodnutie okresného súdu o zastavení konania (predmetnom prieskumu krajského súdu teda nie je vecná správnosť rozhodnutia okresného súdu vo veci samej), čo podľa názoru ústavného súdu nevyžaduje významne dlhú dobu na štúdium spisu.

17. Krajský súd teda nezvolil taký procesný postup v napadnutom konaní smerujúci k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia nachádzali. Je zrejmé, že len rýchla ochrana subjektívnych práv môže byť dostatočne spravodlivá a účinná, šetriaca náklady nielen účastníkov konania, ale aj samotného súdu a pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov.

18. Argumentáciu predsedu krajského súdu o dlhodobej značnej pracovnej vytáženosti sudkyne spravodajkyne (senátu 14Co) krajského súdu vyplývajúcej z vysokého počtu pridelených vecí ústavný súd nemohol uznať, a to s odkazom na svoju štandardnú judikatúru (napr. I. ÚS 38/03, III. ÚS 155/2010). Tieto námietky nemajú totiž povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť všeobecného súdu za rozhodnutie vo veci. Nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02).

19. Na základe už uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. Keďže do rozhodnutia ústavného súdu krajský nerozhodol o odvolaní žalobcu, podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov.

IV.

Primerané zadost'učinenie

21. S'ťažovatelia v ústavnej s'ťažnosti žiadali priznať finančné zadost'učinenie v celkovej sume 10 000 eur z dôvodu dĺžky rozhodovania krajského súdu o odvolaní žalobcu.

22. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

23. Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení jeho výšky ústavný súd musí zohľadniť konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä dĺžku napadnutého konania krajského súdu, povahu a rozsah práv s'ťažovateľov, ktoré boli porušené, predmet konania a jeho význam pre s'ťažovateľov. V posudzovanej veci vzal ústavný súd do úvahy, že konanie na odvolacom súde trvá 20 mesiacov. S ohľadom na povahu odvolacieho konania platí, že samotná skutočnosť, že o odvolaní nebolo rozhodnuté, neznamená, že odvolací súd konkrétnej veci nevenuje pozornosť, napríklad jej študovaním. Nemožno nevziať do úvahy tiež skutočnosť, že aj činnosť súdov je v období od marca 2020 až doteraz výrazne dotknutá opatreniami v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, a preto ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadost'učinenia pre každého zo s'ťažovateľov v sume po 200 eur podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde.

24. Ústavný súd zároveň nevyhovel časti ústavnej s'ťažnosti, v ktorej s'ťažovatelia žiadali priznať finančné zadost'učinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku).

V.

Trovy konania

25. Pri výpočte trov právneho konania ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 zodpovedá sume 177 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola vo výške 1 062 eur). Sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý priznaný úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 je v sume 10,62 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3

vyhlášky). Keďže právny zástupca zastupuje v tejto veci 3 sťažovateľov, ústavný súd pri rozhodovaní o trovách konania postupoval aj podľa § 13 ods. 2 vyhlášky. Tarifná odmena za spoločný úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 preto predstavuje sumu 265,50 eur (177 eur/2 × 3).

26. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 662,69 eur vrátane dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (ústavný súd považuje za preukázané, že právny zástupca sťažovateľov je platcom DPH)], a to za 2 úkony právnej pomoci vykonané v roku 2020 zvýšené o 20 % DPH, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a podanie ústavnej sťažnosti, a dvakrát paušálnu náhradu hotových výdavkov v roku 2020 zvýšenú o 20 % DPH.

27. Ústavný súd preto nevyhovel časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovatelia žiadali priznať trovy konania (vo výške 1 012,17 eur) nad ústavným súdom priznanú sumu, a preto v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

28. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2021

Libor DUEA
predseda senátu